

# Минимална цена рада

## Ставови послодаваца

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ  
SERBIAN ASSOCIATION OF EMPLOYERS

У склопу кампање **пословноОкружење** која се бави оценом привредне климе у Србији и очекивањима привредника у погледу даљих државних интервенција и позитивних помака у погледу стварања подстицајног окружења за пословање, Унија послодаваца Србије током јула, традиционално реализује **консултације и истраживање ставова послодаваца са циљем да се сагледају ставови привредника по питању висине минималне цене рада у Републици Србији.**

У склопу истраживања заузет је став да је **раст минималне цене рада неопходан** и да на његов значајнији раст у највећој мери може утицати **умањење пореза и доприноса на зараде и повећање неопорезивог дела зараде.** Исто тако, у кризним временима изазваним пандемијом и бројним ограничењима у раду, послодавци у Србији сматрају да је од изузетног значаја даља подршка државе **кроз директна финансијска давања најугроженијим привредним секторима** као и дугорочне мере пореских олакшица за све привреднике.

1 85% привредника сматра да је неопходно смањење пореза и доприноса како би се у условима отежаног пословања услед пандемије створили услови за здрав раст „минималца“

2 63% послодаваца сматра да минимална цена рада треба да расте што је огроман искорак у односу на прошлу годину када је тај број био свега 15%

3 Повећање неопорезивог дела зараде, односно укидање фискалног оптерећења на минималну цену рада

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ  
SERBIAN ASSOCIATION OF EMPLOYERS

# Минимална цена рада

## Резултати истраживања

„Терет кризе изазване пандемијом COVID-19 мора бити равномерније распоређен на све учеснике привредног живота.“

*Директор великог предузећа из Војводине*



„Превише је "рада на црно" о ком нико не води рачуна. "Рад на црно" је прешао све границе. Козметичари, фризери, продаја робе...Још се сви и рекламирају путем Instagram-а и Facebook-а, а нико томе не стаје на пут!!!“

*Власник микро предузећа*

„Смањење пореских оптерећења на зараде за фирме које послују у руралним срединама“

*Власник производног предузећа*



1. Предлози за здрав раст зарада и минималне цене рада

Консултације са послодавцима су трајале 10 дана где се водило рачуна да у истраживању буду заступљени привредници из различитих региона као и да учествују подједнако и домаћи и страни привредници. У разговоре су се укључивали чланови Уније послодаваца Србије као и они који то нису. Важно је било да адекватно буду заступљена предузећа која обављају различите привредне делатности, али се водило рачуна и о подједнакој укључености великих компанија, микро, малих и средњих привредних друштава и предузетника. У истраживању су као и сваке године учествовале и чланице италијанског удружења послодаваца **Confindustria Serbia**.

Саговорници у истраживању су били власници и директори предузећа, директори људских ресурса у компанијама, предузетници као и председници пословних удружења.

Укупан број анкетираних послодаваца је 238 који запошљавају укупно 22.878 лица, два удружења предузетника и једно струковно удружење који броје 11.050 послодаваца код којих је запослено око 23.863 радника. Посматрано према величини привредног субјекта у истраживању је учествовало 11 великих компанија, 21 средње предузеће, 47 малих и 48 микро предузећа, као и 7 предузетника и 3 колективна члана која окупљају 1935 предузетника.

У односу на прошлу годину ово истраживање показује **изразито високу разлику у броју оних привредника који су исказали позитиван став према даљем расту минималне цене рада**. Према анкети послодаваца из 2020. године свега 15% анкетираних привредника је заузело позитиван став према расту „минималца“ што је био очекиван резултат обзиром на кризу изазвану вирусом COVID-19.

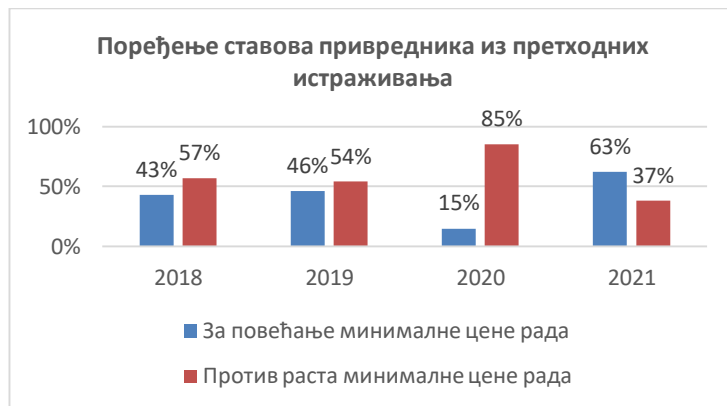
Према садашњим резултатима **63% послодаваца сматра раст минималне цене рада неопходним**. Више него претходних година доминантан је захтев привредника за **умањењем трошкова на зараду**. **85%** послодаваца сматра да је за значајнији раст минималне цене рада од изузетног значаја **умањење пореза и доприноса на зараде**.

Исто тако важно је и **повећање неопорезивог дела зараде**, а у кризним временима изазваним пандемијом и бројним ограничењима у раду, послодавци у Србији сматрају да је од изузетног значаја даља подршка државе **кроз директна финансијска давања најугроженијим привредним секторима** као и дугорочне мере **пореских олакшица за све привреднике**.



2. Да ли су се стекли услови за раст минималне цене рада?

Криза изазвана пандемијом и даље има изразито висок утицај на пословање предузећа у Србији. Према оцени послодаваца велики утицај пандемије на пословање предузећа се благо умањило за 17,81% али насупрот томе, када је реч о средњем и малом утицају дошло је до погоршања. Ово јасно указује да привреда и даље има озбиљне потешкоће да нормализује пословање.



4. Поређење ставова привредника из претходних истраживања

Од укупно анкетираних великих компанија 67% је условљено предложила раст минималне цене рада умањењем пореза и доприноса. Условљен позитиван став према расту “минималца” су показала и предузећа која спадају у категорију средњих по величини њих 68% и малих привредних субјеката њих 63%. Када је реч о предузетницима 50% је исказало позитиван став према расту минималне цене рада. Два удружења од три која су учествовала у истраживању су позитивно оценила раст минималне цене рада. И њихова оцена је условљена бројним предлозима где посебно место заузима умањење пореза и доприноса на зараде.

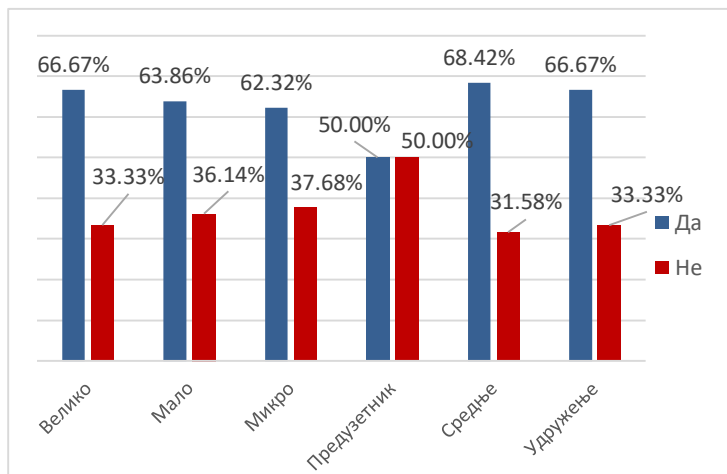


3. Колики је утицај на ваше пословање имала криза изазвана пандемијом?

**“Смањити стопу пореза и доприноса на зараде и на терет радника и на терет послодаваца за СВЕ запослене без условљавања. То би значајно утицало на подизање зарада запослених и одлазак наших кадрова у иностранство”**

“Неопходна су дугорочна системска решења у чијој изради и креирању приоритета мора учествовати и привреда. Мора се улагати у младе и знање . Мора се улагати у фирме којима је сад помоћ најпотребнија.”

„Смањење доприноса-пореза на зараде и прелазак на бруто обрачун зарада где би запослени плаћали порез на основу ситуације у којој се налазе (нпр. ако држава стимулише породицу, онда смањење пореза за свако дете итд...) и пре свега сузбијање сиве економије.“



6. Ставови послодаваца посматрано по величини предузећа



7. Структура испитаника по величини предузећа

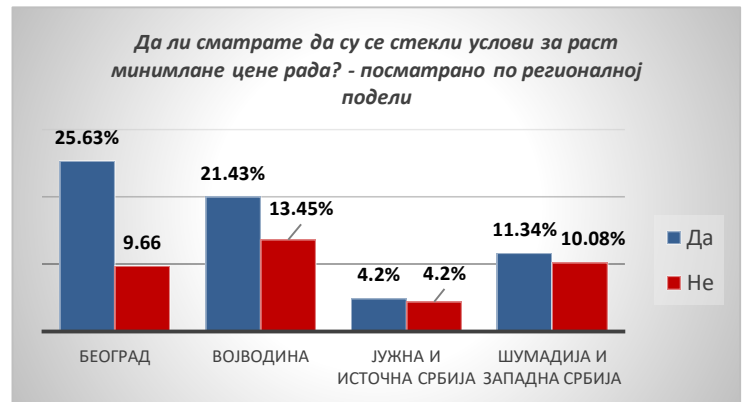
”

Једина мера која би заиста допринела опоравку привреде и новом запошљавању јесте смањење пореза и доприноса на зараде **на бар 40%** уместо оног што сада мора да се плаћа. На тржишту које је нестабилно као што је наше **највећи терет и трошак јесу управо ови порези и доприноси**. Због тога нема стабилног новог запошљавања и запошљавања на дужи рок, зато што привредник (нарочито мало предузеће или предузетник) не може да издржи овакве порезе. **Директна последица садашње политике је да људи или добијају отказе или се зараде задржавају на ниском нивоу**. Када би се смањили порези и доприноси, плате би могле бити више, запослени би имали већу куповну моћ и тржиште би боље функционисало. Све досадашње мере олакшица ма колико биле позитивне су делимична и пролазна решења а пре свега дају тренутној власти аргумент да машу повластицама које у принципу не решавају проблем. То и сва удружења која нас представљају сигурно већ знају и требало би наћи начин већег притиска **да Влада коначно нађе дугорочно решење које ће свима помоћи**. Ми допуштамо Влади да нам у суштини не решава проблем и да маше видовима помоћи као што су делови минималне зараде, док чак у доба COVID-19 пандемије плате у државном сектору нису смањене ни за један једини динар, да не помињемо колико је људи запослено у државном сектору у време када приватни сектор није могао ни да сања о новим радним местима. Ми издржавамо овај огроман и скуп систем...

”



Посматрано према региону у оквиру ког имају регистровано седиште предузећа, као и у претходном периоду против раста минималне цене рада су у највећој мери послодавци из јужне и источне Србије, а позитиван став према расту „минималца“ је највише исказан у Београду. У Шумадији и западној Србији мишљења послодавца су врло подељена тако да је готово изједначен број оних који су предложили раст минималне цене рада у односу на оне који сматрају да нема услова за увећање „минималца“. У Војводини је више оних послодавца који сматрају да „минималац“ мора да расте



8. Ставови послодавца са аспекта регионалног седишта предузећа

у односу на оне са негативним ставом, али је та разлика много мања него што је у Београду.

**„Смањивање оптерећења привреде. Ефективно смањивање свих пореза: на зараде, на добит, ПДВ..., (јединствене и линеарне пореске стопе). Укидање свих парафискалних намета. Стимулација домаћих инвеститора уместо страних. Активна борба против сиве економије. Опорезивање одлива капитала и "извоза" радне снаге у иностранство...“**

Посматрајући добијене одговоре према привредној грани у којој обављају своју делатност, највећи број послодавца, који су става да минималну цену рада треба повећати, се налази у сектору осталих услужних делатности, грађевинарству и трговини. Против повећања минималне цене рада су у највећем проценту послодавци који се баве производним делатностима, услугама, туризмом и угоститељством.

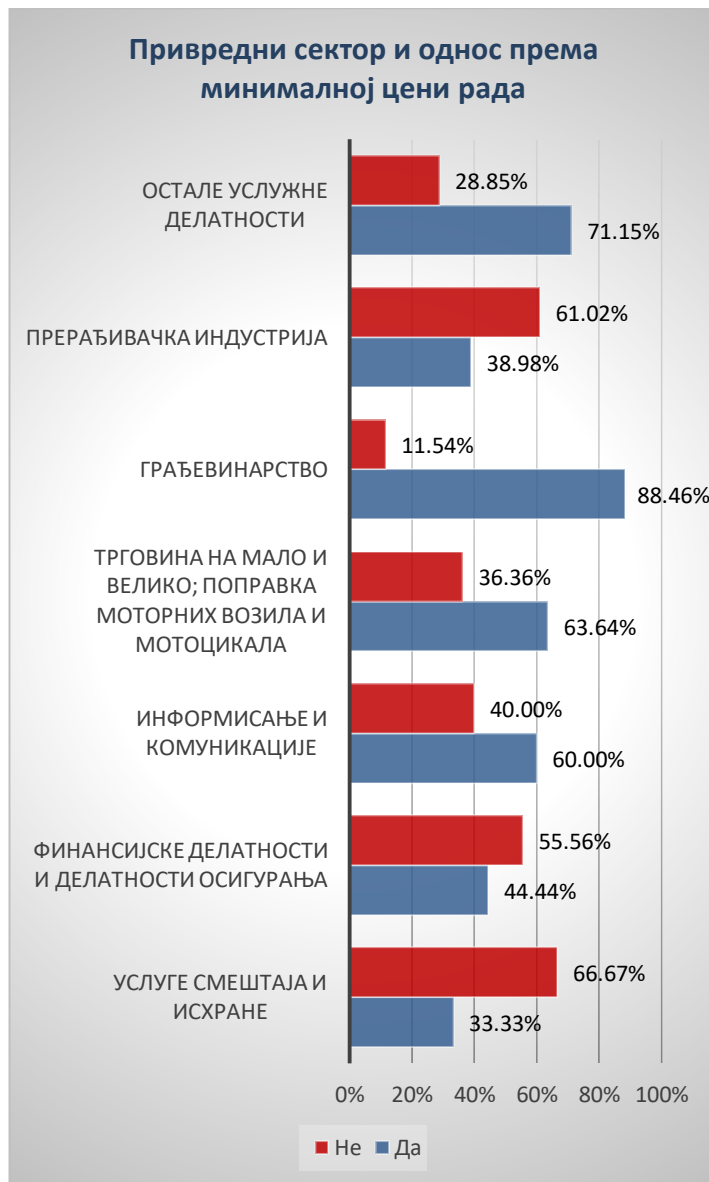
Ови подаци су у складу са истраживањем Уније послодавца Србије о последицама пандемије на пословање предузећа где су скоро сва производна предузећа пословала са смањеним капацитетом, док је у туризму и угоститељству трећина предузећа пријавило пад прихода већи од 80%.

# Решења која би утицала на раст зарада у приватном сектору

Утицај кризе на пословање предузећа изазване пандемијом и неизвесност у погледу будућих мера и епидемиолошке ситуације у великој мери су обележиле и ово истраживање. Разлога за оптимизам ипак има јер се **63 % привредника изјаснило позитивно према расту минималне цене рада**. Наравно и овај позитиван став је **условљен очекивањем послодаваца да ће им трошкови пословања бити умањени**. Овде се пре свега мисли на порезе и доприносе на зараду где је 85% послодаваца указало да, уколико се жели дугорочно утицати на раст зарада у приватном сектору, **неопходно је значајно смањење високих трошкова пословања**.

Послодавци све предлоге који се односе на **раст зарада посматрају и кроз висок ниво неформалне економије и штету коју трпе због нелојалне конкуренције**. За послодавце је једно од важних питања и ангажовање свих заинтересованих страна у борби за сузбијање „сиве економије“. Заједничко деловање државних институција, синдиката и послодаваца уз оштрију и доследну казнену политику и пореску реформу може утицати на превођење свих који раде у неформалној економији у легалне токове.

Према оценама послодаваца који су учествовали у овом истраживању, на значајнији раст минималне цене рада, али и опоравак привреде и ново запошљавање у великој мери могу утицати **дугорочне, свеобухватне и стимулативне мере пореских олакшица** за све послодавце у Србији.



9. Привредни сектори и однос према минималној цени рада - резултати послодаваца који су се изјаснили и позитивно и негативно према расту минималне цене рада



# Препоруке послодаваца

Ситуација у привреди је и даље озбиљна, без могућности да се предвиде и сагледају последице пандемије у наредном периоду. У 2020. години просечни пад прихода за сва српска предузећа је износио 25% с тим да су одређени сектори претрпели и зачајно веће губитке као што је туризам и угоститељство ( *Истраживање Уније послодаваца Србије „Сналажење у Ковид-19 кризи: променљиви изазови, потребе и очекивања“*, фебруар 2021). Просечан губитак прихода био је највећи у микро предузећима и то 31%. Поједина микро предузећа ( 11% ) су забележила пад прихода од преко 80%. Ова предузећа су пријавила и највећи пад продуктивности (њих 58%).

Ови подаци јасно упућују да се свако могуће ново повећање трошкова пословања мора анализирати са аспекта кризе кроз коју пролазе предузећа у Србији, али и са дугорочним економским решењима и државним интервенцијама које ће стимулисати раст зарада.

Решења која могу утицати на одрживи раст минималне цене рада су:

- Повећање неопорезивог износа, односно укидање фискалног оптерећења минималне зараде
- Смањење пореза и доприноса за све запослене
- Смањење административних процедура и трошкова
- Пореске олакшице за новозапослене и лица старија од 45 година

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ  
SERBIAN ASSOCIATION OF EMPLOYERS



**Напомена:** Послодавци су анкетирани путем електронске поште и директно како би се обезбедили одговори искључиво овлашћених представника. У овој анализи добијених одговора се не наводе називи компанија, нити имена лица која су доставила своје ставове и коментаре. Консултације са послодавцима и анализу резултата истраживања водила је Љиљана Павловић, Руководилац сектора за чланство Уније послодаваца Србије и Јована Граовац, асистент у сектору чланства.